

KOULUTUSKESKUS SALPAUKSEN PÄIHDESTRATEGIA

SISÄLLYSLUETTELO

1. TAVOITTEET	3
2. TOIMINTAPERIAATTEET	3
3. KEINOJA ENNALTAEHKÄISYYN.....	4
4. VARHAINEN PUUTTUMINEN	4
5. HOITONOHJAUS.....	5
LIITE 1. Päihdestrategiassa mainitut lakipykälät.....	6
LIITE 2. Koulutuskeskus Salpauksen puuttumismalli.....	7
LIITE 3. Päihdeongelmaisen opiskelijan hoitonohtaus.....	10

KOULUTUSKESKUS SALPAUKSEN STRATEGIA PÄIHTEIDENKÄYTÖN EHKÄISEMISEKSI OPPILAITOKSISSA

Tämä ohjeisto on laadittu yleisellä tasolla tilanteisiin, joissa opiskelija on päihteiden vaikutuksen alaisena opiskelupaikalla tai opiskelijan epäillään päihteiden käytön takia laiminlyövänsä opintojaan. Koulutuskeskus Salpauksen yksikkö- tai toimipaikkakuntaohittaiset opiskelijahuolto-työryhmät laativat oman päihteiden käytön ehkäisemistä koskevan toimintasuunnitelmansa, jossa esitetään konkreettiset toimenpiteet.

1. TAVOITTEET

- Päihteiden käytön ennaltaehkäiseminen ja vähentäminen.
- Turvallisen oppimis- ja opetusympäristön luominen.
- Mahdollisimman varhainen päihteidenkäytön havaitseminen ja siihen puuttuminen.
- Tiedon välittäminen, että jokainen opiskelija ja henkilöstön jäsen tietää miten ja mistä saa apua päihdeasioissa.
- Kehittää henkilöstön taitoja tunnistaa päihteiden käyttö ja puuttua havaittuun tilanteeseen.

2. TOIMINTAPERIAATTEET

- Järjestyssääntöjen mukaan päihteiden käyttö, myynti ja välittäminen sekä päihteiden vaikutuksen alaisena oleminen on kielletty oppilaitoksessa, työssäoppimispaikoissa ja opiskeluun liittyvissä tapahtumissa.
- Painotus toiminnassa on ehkäisevällä päihdetyöllä. Nuorisoasteen opiskelijoita ohjataan päihdeettömyyteen kasvatuksellisin keinoin, asenteita muokkaamalla ja tarjoamalla vaihtoehtoja päihdekeskeiselle elämäntavalle.
- Salassapito: Yksilön päihteidenkäyttöön liittyvät asiat käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti salassapitosäännöksiä noudattaen. Päihdehuollon salassapito-velvollisuutta säätelee sosiaalihuoltolaki (1982/710, 57§) (liite 1). Opetuspuolen salassapidosta on säädetty kunnan opetustoimen hallinnosta annetussa laissa (1992/706, 6§) (liite 1).
- Ilmoitusvelvollisuus: Alaikäiseen nuoreen liittyvissä, myös koulun sisällä esiin tulevissa ongelmassa lastensuojelulaki on ensisijainen suhteessa muihin salassapitoa määritteleviin lakeihin. Lastensuojelulain mukainen ilmoitusvelvollisuus käsittää jokaista joka työtehtävässään havaitsee ilmeisen lastensuojelu tarpeen. Lastensuojelulaki (683/1989, 40§) (liite 1).

3. KEINOJA ENNALTAEHKÄISYYN

- Salpauksella on päihdestrategia, josta jokainen koulutusala tai toimipiste tekee suunnitelman päihteiden käytön ehkäisemiseksi. Suunnitelmassa esitetään konkreettiset toimenpiteet päihteiden käytön ennaltaehkäisyyn.
- Opiskelijahuolto ja yksilölliset opetukselliset ratkaisumallit elämänhallinnan tukitoimena.
- Hälytysmerkkien tunnistaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa: mm. epäsäännölliseen koulunkäyntiin puuttuminen, toimenpiteet ja seuranta.
- Myönteisen oppimisympäristön turvaaminen, oppimisprosessin eteneminen myönteisen palautteen kautta.
- Tarjotaan onnistumisen kokemuksia vaihtoehtona päihteiden käytölle.
- Aikuisuuteen ja ammatilliseen kasvuun tukeminen.
- Aikuisen opiskelijan elämänhallinnan ja myönteisen minäkuvan tukeminen.
- Opiskelijoiden osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien tukeminen, opiskelijoiden yhteistoiminnan ja opiskelijatutortoiminnan kehittäminen, yhteisvastuun herättäminen.
- Yksilöllisyyden huomioiminen ja kunnioittaminen, opiskelijan elämäntilanteen tunteminen (esimerkiksi perusteelliset alkuhaastattelut ja kahdenkeskiset keskustelut, aikaa ja läsnäoloa).
- Laadukas opetus ja opiskelijahuolto sekä terveydenhoitopalvelujen hyödyntäminen.
- Toimivat verkostot: kodin ja koulun yhteistyö, moniammatillinen yhteistyö yhdessä opiskelijan kotikunnan ao. toimijoiden kanssa.
- Päihdevalistusta laajoina kokonaisuuksina ja pitkäjänteisenä toimintana (esim. sisällytettynä oppiaineiden sisältöihin), asiantuntijaluentoja.
- Henkilöstön koulutusta (perustietoa päihteistä, havaitsemisesta, puuttumisesta, perehdytystä Salpauksen puuttumismalliin ja hoitoonohjausmalliin), että jokainen henkilöstön jäsen tietää kuinka toimia ja voisi sitoutua toimimaan oppilaitoksen toimintamallin mukaisesti.

4. VARHAINEN PUUTTUMINEN

- Jokaisen Salpauksen henkilökuntaan kuuluvan oikeus ja velvollisuus on puuttua epäilemäänsä päihteidenkäyttöön.
- Kun epäilet päihteidenkäyttöä, ota huoli puheeksi opiskelijan kanssa. Kerro rehellisesti ja selvästi, mikä sinua huolestuttaa. Tarjoa apuasi ja tukeasi. Kerro opiskelijalle, jos aiot olla yhteydessä hänen vanhempiansa, opiskelija- ja terveydenhuoltohenkilöstöön tai sosiaaliviranomaisiin.

- Ota yhteys terveydenhoitajaan, kuraattoriin, ryhmänohjaajaan, opinto-ohjaajaan, koulutuspäällikköön tai koulutusjohtajaan. Miettikää yhdessä, mikä on paras tapa edetä asiassa. Sopikaa työnjaosta ja jälkiseurannasta.
- Alaikäisen opiskelijan kohdalla opiskelijahuoltoryhmä arvioi mahdollisen ilmoituksen tarpeesta lastensuojeluviranomaiselle tai poliisille.

Salpauksen puuttumismallissa (liite 2), on yksityiskohtaiset toimintaohjeet henkilöstölle sekä akuuttiin tilanteeseen, jossa opiskelija on päihteiden vaikutuksen alaisena opiskelupaikalla että jatkotoimenpiteisiin.

5. HOITONOHJAUS

Salpauksen päihdeongelmaisen opiskelijan hoitonojauksmalli on tarkoitettu akuutin tilanteen jälkeisen toiminnan organisointiin (liite 3).

Koulutuskeskus Salpauksen henkilöstön hoitonojauksilanteissa noudatetaan Päijät-Hämeen koulutus konsernin ohjetta päihdeasioiden ja päihderikkomusten käsittelystä http://info.prv.phkk.fi/saannot_ohj/ohjeet/paihdeohje.html.

Liitteet:

Liite 1 Päihdestrategiassa mainitut lakipykälät

Liite 2 Koulutuskeskus Salpauksen puuttumismalli

Liite 3 Päihdeongelmaisen opiskelijan hoitonojauks

LIITE 1. Päihdestrategiassa mainitut lakipykälät

KOULUTUSKESKUS SALPAUKSEN PÄIHDESTRATEGIASSA VIITATAAN SEURAAVIIN PYKÄLIIN:

Sosiaalihuoltolaki (1982/710, 57 §)

57.1 § Valtion ja kunnan palveluksessa olevat, muut niiden tehtäviä suorittavat tai niiden toimintayksiköissä työskentelevät henkilöt, kunnan luottamushenkilöt sekä sosiaalihuollon järjestämisessä asiantuntijoina käytetyt henkilöt eivät saa ilman asianomaisen henkilön tai, milloin hänellä ei ole edellytyksiä arvostella annettavan suostumuksen merkitystä, hänen holhoojansa tahi muun huoltajan lupaa ilmaista yksityistä tai perheen salaisuutta, josta he asemansa tahi tehtävänsä perusteella ovat saaneet tietää. Tämä salassapitovelvollisuus koskee myös muun julkisoikeudellisen yhteisön tai yksityisen palvelujen tuottajan ylläpitämän sosiaalihuollon laitoksen tai muun toimintayksikön toimintaan tai muutoin järjestettyyn vastaavaan sosiaalihuollon toimintaan osallistuvaa henkilöä.

57.2 § Mitä 1 momentissa on säädetty, ei estä asian ilmaisemista sille, jolla viran puolesta on oikeus saada asiasta tieto.

Laki kunnan opetustoimen hallinnosta (1992/706, 6§)

Kunnan palveluksessa olevat sekä kunnan hallintoelinten jäsenet eivät saa luvattomasti sivullisille ilmaista, mitä he ovat opetustoimeen liittyviä tehtäviään hoitaessaan saaneet tietää oppilaan tai kunnan palveluksessa olevan henkilön taikka hänen perhejäsenensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon henkilöstö sekä tässä laissa tarkoitettujen oppilaitosten viranhaltijat ja tuntiopettajat saavat sen estämättä, mitä 1 momentissa tai salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään, antaa toisilleen sekä kunnan hallintoelimille oppilaan koulunkäynnin asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

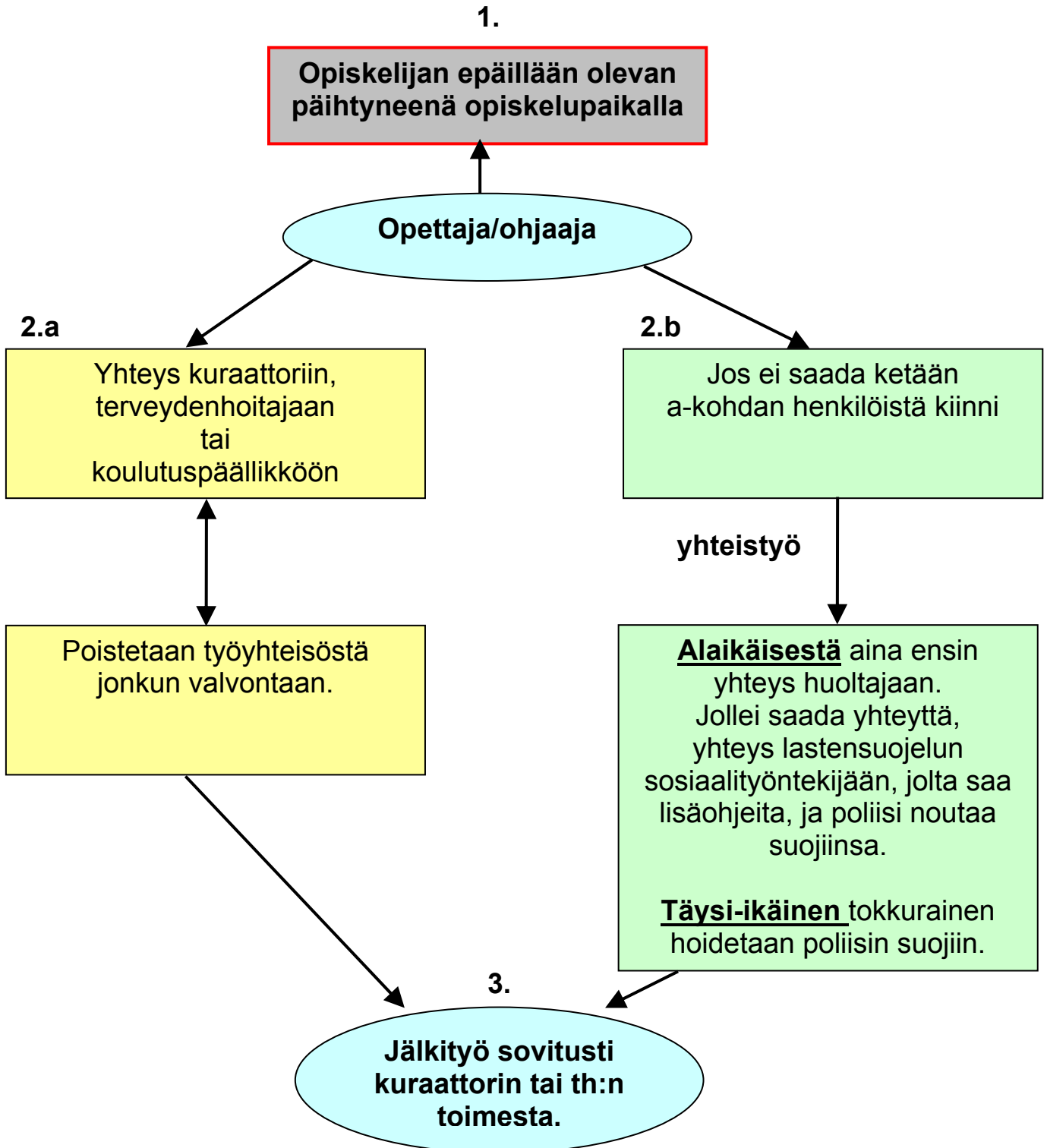
Lastensuojelulaki (683/1989, 40§) **Ilmoitusvelvollisuus**

Jos sosiaali- ja terveydenhuollon, koulu- tai poliisitoimen tai seurakunnan palveluksessa taikka luottamustoimessa oleva henkilö on virkaa tai tointa hoitaessaan saanut tietää ilmeisestä perhe- ja yksilökohtaisen lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta, hänen on ilmoitettava asiasta viipymättä sosiaalilautakunnalle. Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi tehdä tällaisen ilmoituksen.

LIITE 2. Koulutuskeskus Salpauksen puuttumismalli

Opiskelija vakavasti päihtyneenä opiskelutilanteessa?

⇒ pikaneuvot opettajalle

Toiminnan tarkoituksena on turvata opettajalle ja muulle ryhmälle työnjatkumismahdollisuus.

3. Miten toiminta jatkuu

Alaikäinen

- Selkeä päihtymys; yhteys huoltajaan, joka hakee nuoren pois koululta tai työpaikalta.
- Jos päihtymys on lievä (vain epäily), poistetaan oppitunnilta ja viedään opiskelija selvittämään tilanne terveydenhoitajalle tai kuraattorille.
- Huoltajalle tietoa oppilaitoksen hoitoonohjauskäytännöstä, jossa sovitaan jatkosta; kuka hoitaa ja miten.

• Nuorisovastaanotto, Lahti	puh. (03) 818 4491
• Nuorisovastaanotto, Asikkala	puh. (03) 888 6111, vaihde
• Nuorisovastaanotto, Hollola	puh. (03) 880 200, Peruspalvelukeskus Oivan vaihde
• Nuorisovastaanotto, Heinola	puh. (03) 849 30, vaihde
• Nastola	puh. (03) 885 111, vaihde
• Nuorisovastaanotto, Orimattila	puh. (03) 888 111, vaihde
• Salpauksen psykologi	gsm 050 526 5888

- Harkitaan tehdäänkö lastensuojeluilmoitus.

• Lastensuojelun päivystys, Lahti	gsm 050 398 7610
• Lastensuojelun päivystys, Asikkala	puh. (03) 888 6111, vaihde Lastensuojelun sosiaalityöntekijät: puh. (03) 888 6311, 044 7780311 puh. (03) 888 6331, 044 7780331
• Lastensuojelun päivystys, Heinola	puh. (03) 849 30, vaihde
• Lastensuojelun päivystys, Hollola	puh. (03) 880 200, peruspalvelukeskus Oivan vaihde (virka-aikana) puh. 112/sosiaalipäivystys (virka-ajan jälkeen)
• Lastensuojelun päivystys, Nastola	puh. (03) 885 111, vaihde
• Lastensuojelun päivystys, Orimattila	puh. (03) 888 111, vaihde

- Opiskelijan yhteystiedot opintotoimistosta.

Täysi-ikäinen

- Jos kävelykunnossa, poistetaan opiskelupaikalta.
- Jos aivan tokkurainen, kutsutaan poliisi hakemaan.
- Velvoitetaan tulemaan selvänä (seuraava päivä) terveydenhoitajalle tai kuraattorille sovittuna aikana, jolloin tehdään hoitoonohjaus.
- **Ohjataan jatkohoitoon**

• A-klinikka	puh. (03) 877 222
• Oma terveysasema	LAHTI puh. (03) 818 11, vaihde ASIKKALA puh. (03) 888 6122 HEINOLA puh. (03) 84 940 HOLLOLA puh. (03) 880 200 NASTOLA puh. (03) 885 111 ORIMATTILA puh. (03) 888 51, vaihde
• Päihdesairaanhoidtaja, Lahti	gsm 050 559 7853 puh. (03) 818 3355
• Päihdetyöntekijä, Asikkala	puh. (03) 888 6366
• Sosiaalikeskus, Heinola	puh. (03) 849 3133
• Päihdetyöntekijä, Hollola	gsm 044 780 1347 tai puh. (03) 880 2241
• Päihdehuolto, sosiaalityöntekijä, Nastola	puh. (03) 8851 229
• Päihdehuolto, sosiaalityöntekijä, Orimattila	puh. (03) 888 1255

Tärkeitä puhelinnumeroita (täydennä)

• Kuraattori	puh.
• Terveydenhoitaja	puh.
• Poliisi, Lahti	puh. (03) 858 00, vaihde
• Poliisi, Asikkala	puh. (03) 858 7202
• Poliisi, Heinola	puh. (03) 85 860
• Poliisi, Hollola	puh. (03) 858 00, vaihde
• Poliisi, Nastola	puh. (03) 858 00, vaihde
• Poliisi, Orimattila	puh. (03) 888 011, vaihde

LIITE 3. Päihdeongelmaisen opiskelijan hoitoonohjausmalli

PÄIHDEONGELMAISEN OPISKELIJAN HOITONOHJAUS

Hoitoonohjaus koskee opiskelijaa, jolla on tai jolle on kehittymässä alkoholin tai muiden päihteiden käytöstä terveydellinen tai sosiaalinen ongelma, joka haittaa opintoja ja elämänhallintaa.

Päihdeongelmien varhaisoireita ovat esim. lisääntyneet poissaolot varsinkin aamuisin, poistuminen kesken työpäivän, velvollisuuksien laiminlyönti, opintomenestyksen äkillinen heikkeneminen, tapaturma-alttius, käytösmuutokset, hoitamaton olemus, ystäväpiirin muuttuminen.

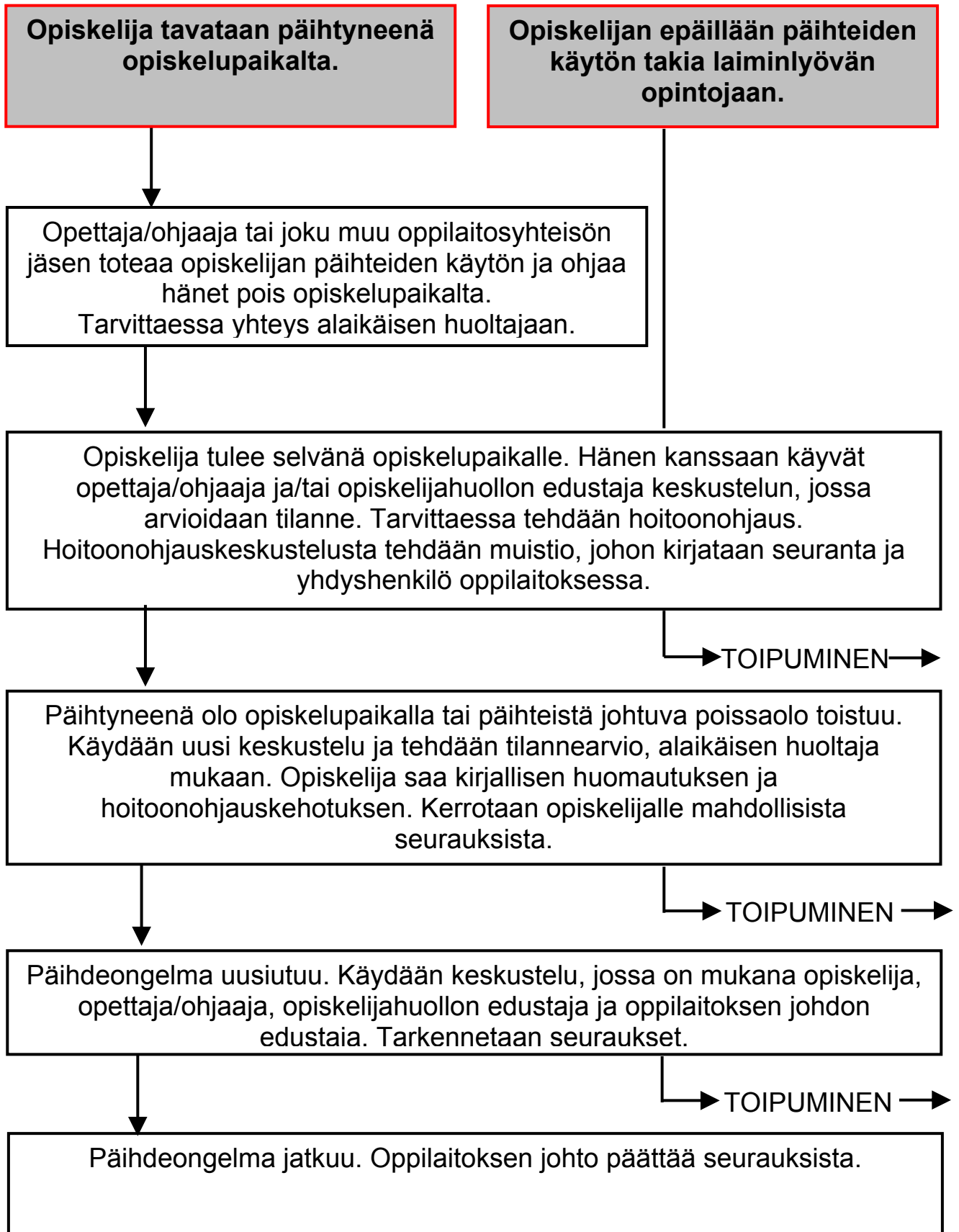
Päihdeongelmaisen opiskelijan hoitamisessa on ratkaisevan tärkeää ongelman mahdollisimman varhainen tunnistaminen, tilanteeseen puuttuminen ja hoidon piiriin ohjaaminen. Jokaisella oppilaitosyhteisön jäsenellä on oikeus ja velvollisuus ohjata päihdeongelmainen opiskelija hoidon piiriin.

Opiskelijahuollolla (terveydenhoitaja, kuraattori, opinto-ohjaaja) on keskeinen osa hoidon järjestelyssä, myös muita tahoja voidaan käyttää. Hoitoonohjaus on luottamuksellista. Tärkeää on saada hyvä alku päihdeongelmaisen toipumiselle. Jälkiseuranta ja siihen liittyvä tuki on aina tarpeen järjestää.

Jatkuvasta ja pahenevasta päihteiden käytöstä aiheutuu opiskelijalle sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja, mutta voi aiheutua myös lakeihin ja oppilaitoksen järjestyssääntöihin perustuvia seurauksia.

Jos opiskelija ei sitoudu hoitoon ja päihdeongelma jatkuu, seurauksina voi olla esimerkiksi opintojen keskeyttäminen tai oppilaitoksesta erottaminen.

Päihdeongelman opiskelijan hoitoonohjausmalli

Huomautus ja hoitoonhakeutumiskehotus päihteiden väärinkäytön takia

Opiskelija		Syntymäaika	
Tutkinto		Ryhmätunnus	
on tänään saanut huomautuksen ja hoitoonhakeutumiskehotuksen päihteiden väärinkäytön johdosta.			
Oppilaitoksen edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys			
Yhteystiedot (ammatti ja puhelinnumero)			

Sitoudun hoitoon päihdeongelmani takia ja olen tietoinen seurauksista, jos laiminlyön hoidon.
Suostun siihen, että oppilaitoksen yhdyshenkilö tai terveydenhoitaja vaihtavat tietoja hoitopaikkani kanssa hoidon etenemisestä.
Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvennys
Yhteystiedot (puhelinnumero)
Oppilaitoksen yhdyshenkilön allekirjoitus ja nimenselvennys
Yhteystiedot (ammatti ja puhelinnumero)

Jäljennös tiedoksi opiskelijaterveydenhuoltoon ja alaikäisen huoltajalle.

Hoitopaikat:

<ul style="list-style-type: none">Nuorisovastaanotto, Paavolan terveystalo Kauppakatu 14, 4. krs	puh. (03) 818 4491
<ul style="list-style-type: none">Terveyskeskus (asuinosoitteen mukainen terveysasema)	LAHTI puh. (03) 818 11, vaihde ASIKKALA puh. (03) 888 6122 HEINOLA puh. (03) 84 940 HOLLOLA puh. (03) 880 200 NASTOLA puh. (03) 885 1600 ORIMATTILA puh. (03) 888 51, vaihde
<ul style="list-style-type: none">Sosiaalikeskus (asuinosoitteen mukainen sosiaalikeskus)	LAHTI puh. (03) 818 11 ASIKKALA puh. (03) 888 6111, vaihde HEINOLA puh. (03) 849 3133 HOLLOLA puh. (03) 880 111 NASTOLA puh. (03) 885 1600 ORIMATTILA puh. (03) 888 111
<ul style="list-style-type: none">A-klinikka, Hämeenkatu 21 A, 2. krs, Lahti	puh. (03) 877 222
<ul style="list-style-type: none">Päihdesairaanhoidaja (Lahdessa asuvat)	puh. (03) 818 3355 tai gsm 050 559 7853

Viitteenä olevat lait:

- Huumausainelaki ja asetus (1289/1993)
- Rikoslaki (1304/1993 JA 654/2001)
- Lastensuojelulaki (683/1983)
- Mielenterveyslaki (1990)
- Raittiuslaki (1984)
- Laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998)
- Asetus ammatillisesta koulutuksesta (811/1998)
- Lukiolaki (629/1998)
- Lukioasetus (810/1998)
- Koulutuskeskus Salpauksen järjestyssäännöt

Työryhmä:

- Aarnio Virve, kuraattori, Salpaus, Lahti
- Annola Sari, kuraattori, Salpaus, Lahti
- Paula Dufva, terveydenhoitaja, Lahti
- Anu Komu, päihdesairaanhoidaja, Lahti
- Pirkko Vitie, erityisopettaja, lehtori, Salpaus, Lahti